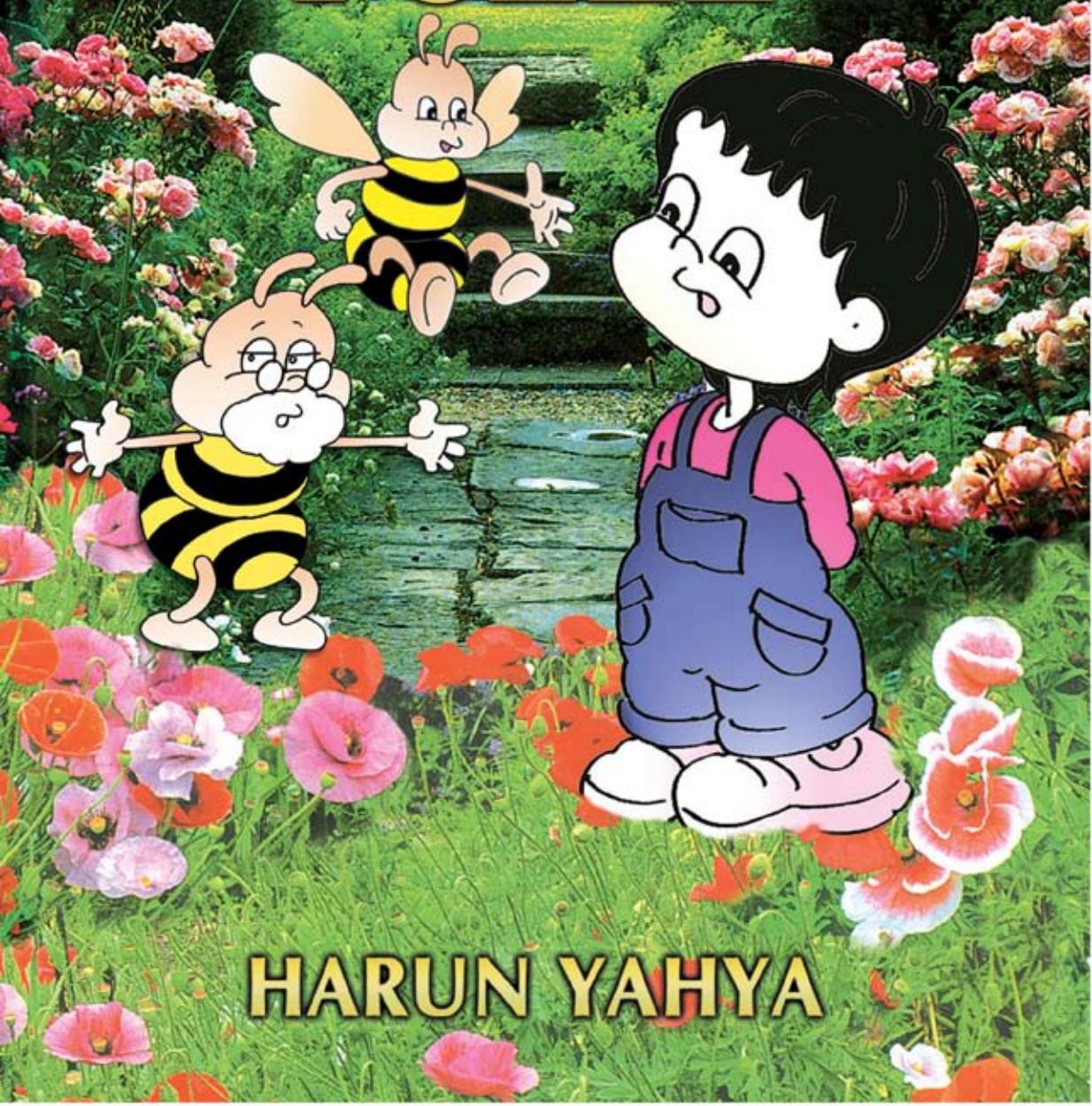

GRADITELJI SAVRŠENIH SAĆA

PČELE

HARUN YAHYA

Djeco,

Svi vi znate pčelu. Mnogi od vas ste je vidjeli u crtanim filmovima koje svakodnevno gledate na televiziji, čak ste je mnogo puta vidjeli i uživo. Ali, mislim da opet ima mnogo toga što vi ne znate o njoj...
Znate li da, poput hemičara, pčele jednom specijalnom materijom oblažu strano tijelo u košnici i da se tako štite od mikroba?

Znate li da pčele međusobno prave jednu savršenu podjelu poslova i zaduženja?

Znate li da neke pčele čiste košnicu, neke grade sače, a neke proizvode med kojeg svi mi mnogo volimo?

Znate li da, poput matematičara, pčele prave precizan proračun uglova i da grade savršene šestougaone čelije saća?

Znate li da za proizvodnju pola kilograma meda oko 17 hiljada pčela mora posjetiti 10 miliona cvjetova?

Ovo su samo neka od mnogobrojnih zapanjujućih odlika pčela. Želite li se pobliže upoznati sa ovim karakteristikama pčela i načinom ovog njihovog pametnog ponašanja? Onda obavezno morate pročitati ovu knjigu.

BILJEŠKE O AUTORU

Adnan Oktar, koji koristi pseudonim Harun Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari. Od '80-ih godina naovamo napisao je niz djela iz oblasti vjere, nauke i politike. Napisao je veoma značajna djela koja iznose neosnovanosti teorije evolucije, obmanjivačke metode evolucionista i mračne povezanosti darvinizma sa krvavim ideologijama. Knjige Haruna Yahye usmjerene su ka širokoj čitalačkoj publici, bez obzira da li su oni muslimani ili ne, i bez obzira kojoj rasi i naciji oni pripadali. Zajednički cilj svih au-

torovih djela je podsticanje čitaoca na razmišljanje o temeljnim postavkama vjere, kao što su Allahovo postojanje, Negova jedinost i budući svijet (ahiret) i iznošenje neosnovanosti ateističkih sistema i njihove izopačene prakse. Do danas, oko 250 njegovih djela je prevedeno na 57 jezik. Djela Haruna Yahye će, uz Božiju pomoć, biti povod da ljude u XXI stoljeću dovedu do mira i spokojstva, čestitosti i pravde, do ljepota i blagodati, koji su opisani u Kur'anu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ
رَسُولُهُ
مُحَمَّدٌ

GRADITELJI SAVRŠENIH SAĆA:

PČELE

HARUN YAHYA

BILJEŠKE O AUTORU

Adnan Oktar, koji koristi pseudonim Harun Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari. Nakon osnovnog i srednjeg obrazovanja koje je stekao u Ankari, školuje se na fakultetu primijenjenih umjetnosti na Mimar Sinan univerzitetu i na filozofskom fakultetu Istanbulskog univerziteta. Od osamdesetih godina na ovom, napisao je niz djela iz oblasti vjere, nauke i politike. Autor je napisao veoma značajna djela koja iznose neosnovanosti teorije evolucije, obmanjivačke metode evolucionista i mračne povezanosti darvinizma s krvavim ideologijama.

Pseudonim Harun Yahya je nastao kao spomen i izraz poštovanja prema dvojici vjerovjesnika, Harunu i Yahyi, a.s., koji su se borili protiv demantirane jevrejske misli. Simbolika autorova korištenja Resulullahova pečata na koricama knjiga jeste u vezi sa sadržajem ovih knjiga. Pečat simbolizira Kur'an, kao posljednju objavu Allaha, dž. š., i vjerovjesnika Muhammeda, a.s., kao hatemu'l-enbijaa. Sva svoja djela autor je, također, zasnovao na dva osnovna temelja: Kur'anu i sunnetu Muhammeda, a. s. Na taj način on ima za cilj da kaže „posljednju riječ“ koja će, jednu po jednu, pobiti sve temeljne tvrdnje ateističke filozofije i ideologije i u potpunosti ušutkati ateističke prigovore uperene protiv vjere. Resulullahov pečat je korišten kao dova namjere izgovaranja ove „posljednje riječi“.

Zajednički cilj svih autorovih djela jeste širenje kur'anskih informacija i saopćenja širom svijeta i na taj način podsticanje ljudi na razmišljanje o temeljnim postavkama vjere,

kao što su Allahovo postojanje, Njegova jedinost i budući svijet
(ahiret) i iznošenje neosnovanosti ateističkih sistema i njihove izopačene prakse. Veliku pažnju privukla su djela Haruna Yahye u mnogim zemljama širom svijeta od Indije do Amerike, od Engleske do Indonezije, od Poljske do Bosne i Hercegovine, od Španije do Brazilia. Djela, koja su prevedena na mnoge jezike poput engleskog, francuskog, njemačkog, bosanskog, talijanskog, španskog, portugalskog, pakinstanskom (urdu), arapskog, albanskog, ruskog, ujgurskog i indonežanskog prati široka čitalačka publiku.

Ova djela bila su povod da mnogi ljudi postanu vjernici, a i povodom da mnogi učvrste svoje već postojeće vjerovanje. Svako ko pročita i analizira ove knjige uočit će njihov prepoznatljiv stil pun mudrosti, jezgrovitosti, jednostavnosti i srdačnosti te njihov naučni i racionalni pristup. Djela nose odlike kategoričnosti i absolutne nespornosti. Nemoguće je da materijalističku filozofiju, ateizam i sve ostale zlutale filozofije i gledišta ubuduće iskreno brane oni koji pročitaju i ozbiljno razmisle o temama koje se obrađuju u njima. Ako, pak, budu branili, to može biti samo inatna emocionalna odbrana, obzirom da su se oni kroz ova djela uvjerili da su apsolutno pobijeni idejni oslonci ovih filozofija. Sve suvremene ateističke tendencije su idejno poražene u djelima Haruna Yahye.

Nesumnjivo, ove karakteristike potiču od nadasve efektnog stila i mudrosti Kur'ana. Sam pisac nije ponesen gordošću zbog svojih djela; jedina mu je namjera biti povod da da čitaocu usmjeri na pravi, Allahov put. Osim toga, od ovih djela autor nema nikakve materijalne zarade. Nikakvu materijalnu zaradu nemaju ni svi ostali uključeni u projekat publikovanja knjiga: od onih kojih rade na kompjuterskoj obradi teksta, dizajna stranica i koričica, do onih koji su uključeni u marketing i distribuciju. Jedini im je cilj da svojim hizemom postignu Allahovo zadovoljstvo.

Uzimajući u obzir ove činjenice, proističe da je i podsticanje na čitanje ovih djela, koja omogućavaju da se vidi ono što se prethodno nije vidjelo i koja su povod usmjeravanja na Pravi put, također jedan veoma značajan hizmet.

Umjesto preporučivanja ovih vrijednih knjiga, publikovati knjige koje mute ljudski razum, koje dovode do velikog misaonog nereda i koje su fiksirane generalnim iskustvom koje nema jak i prodoran uticaj u domenu odbrane vjere i razbijanju sumnja, će biti razlogom gubljenja vremena i truda. Sasvim je izvjesno da efektnu odbranu vjere nemaju djela koja su usmjerena ka isključivom naglašavanju autorovog književnog umijeća. Oni, pak, koji u aktualnom kontekstu gaje određene sumnje, će iz općih mišljenja čitalaca, gdje se sasvim jasno vidi efektnost ovog hizmeta, njegov uspjeh i iskrenost, moći shvatiti da je pobijanje ateizma i širenje kur'anskog morala jedini cilj djela Haruna Yahye.

Također se ne smije gubiti iz vida da je dominacija ateističke misli osnovni povod velikih svjetskih nereda, tiranija i stradanja koja doživljavaju muslimani širom svijeta. A način da se svijet osloboди ovih nedaća leži u poražavanju ateističke misli, iznošenje vjerskih fakata i prezentiranje kur'anskog morala na način na koji to ljudi mogu poimati i sprovoditi u praksi. Uzme li se u obzir okruženje tiranije, intriga i anarhije, u koje se svijet svaki danom sve više nastoji uvući, postaje sasvim jasno da se ovaj hizmet mora obaviti što je moguće brže i efektnije. U protivnom, može biti veoma kasno.

Djela Harun Yahye, koja su u kontekstu ovog veoma bitnog hizmeta preuzela avantgardnu ulogu, će, uz Božiju pomoć, biti povod da ljudi u 21. st. dovedu do mira i spokojstva koji su opisani u Kur'anu, do čestitosti i pravde, do ljepota i blagodati.

Naslov originala:
Honeybees

Autor:
Harun Yahya

Prijevod s engleskog:
Muharem Đulić

Urednik:
Nedžad Latić

Lektor:
Omer Resulović

Korektor:
Emira Džananović

Desing:
Global Publishing

Izdavač:
Bosančica-print

Za izdavača:
Hadžib Šišić

Sarajevo, avgust 2007

Štampa
Seçil Ofset
Yüzyıl Mah. MAS-SIT Matbaacilar Sitesi
4. Cadde No: 77 Bagcilar - İstanbul / Turska
Tel: (+90 212) 629 06 15

www.harunyahya.com

ČITAOCU

- ▶ Sve autorove knjige u svjetlu kur'anskih ajeta govore o temama koje se tiču vjere i pozivaju čitaoce da uče Božiju riječ i da žive prema njoj. Sve teme u odnosu na Allahove ajete objašnjene su tako da ne ostavljaju mesta sumnji ili pitanjima u čitaočevom umu. Knjiga svojim stilom, koji je iskren, jasan i tečan, brine se da svako, ma kojih godina da je ili iz koje socijalne grupe dolazi, lahko može da je razumije. Zahvaljujući svojoj efektivnoj i lucidnoj naraciji ona može biti pročitana u jednom dahu. Čak i na one koji snažno odbacuju duhovnost utječu činjenice ove knjige dokumenta i oni ne mogu poricati istinitost sadržaja.
- ▶ Ova ili druge autorove knjige mogu se čitati individualno ili se o njima raspravljati u grupi. Diskusija će biti od velike koristi čitaocima koji se žele okoristiti knjigom, omogućavajući im da izmjenjuju svoja razmišljanja i iskustva.
- ▶ Osim toga, doprinos publikovanju i čitanju ovih knjiga, pisanih samo za stjecanje Allahovog zaodovljstva, bit će velika korist za islam. Autorova su djela izuzetno uvjerljiva i zato, u komunikaciji istinske religije s drugim, jedna od najefektnijih metoda jeste orhabriti ih da čitaju ova djela.
- ▶ Nadajmo se da će čitalac na zadnjim stranicama pročitati pregledе njegovih drugih knjiga. Ovaj bogati izvor koji se bavi vjerom veoma je koristan i čita se s velikim zadovoljstvom.
- ▶ U ovim djelima nećete, za razliku od drugih djela, pronaći autorova lična mišljenja, objašnjenja bazirana na sumnjivim izvorima, neuočljiv stil vrijedan poštovanja s obzirom na temu ili beznadežne pesimistične argumente koji izazivaju sumnju ili devijaciju.

Svi znate pčelu. Mnogi od vas ste je vidjeli u crtanim filmovima koje svakodnevno gledate na televiziji, čak ste je mnogo puta vidjeli i uživo. Ali, mislim da opet ima mnogo toga što vi ne znate o njoj...

Neki dan sam sa mamom i babom išao u šumu na izlet. Proveo sam veoma lijep dan. Međutim, najljepše od svega je što sam, u predahu šetnje, stekao jednu malu, ali za mene veliku i dragocjenu prijateljicu. Svoju malu prijateljicu nikada neću zaboraviti.

Interesira vas koga sam upoznao, zar ne? Bila je to jedna simpatična pčelica. Došla je blizu mene i počela letjeti oko mene. Zato što je došla sasvim blizu, postao sam veoma napet, plašeći se da će me ujesti. "Molim te, nemoj me ujesti. Boljet će me!", nesvjesno sam povikao. I, u tom

trenutku dogodilo se nešto nevjerojatno; pčelica je počela pričati sa mnom.

PČELA: Ne želim te ujesti. Hoću samo da budem priatelj sa tobom.

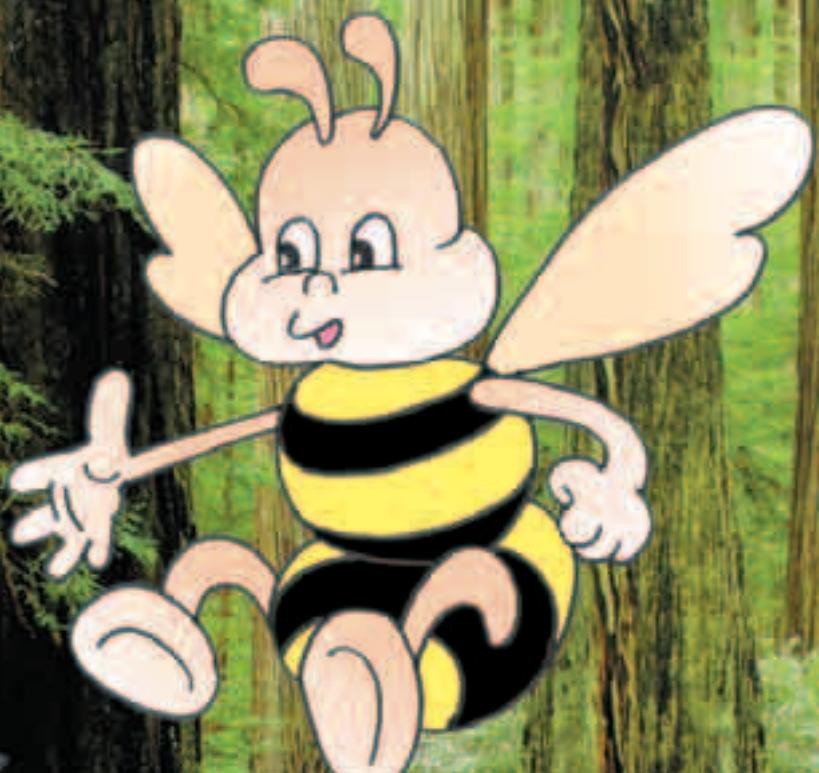
NEDIM: Stvarno? Meni bi to bilo veoma drago.

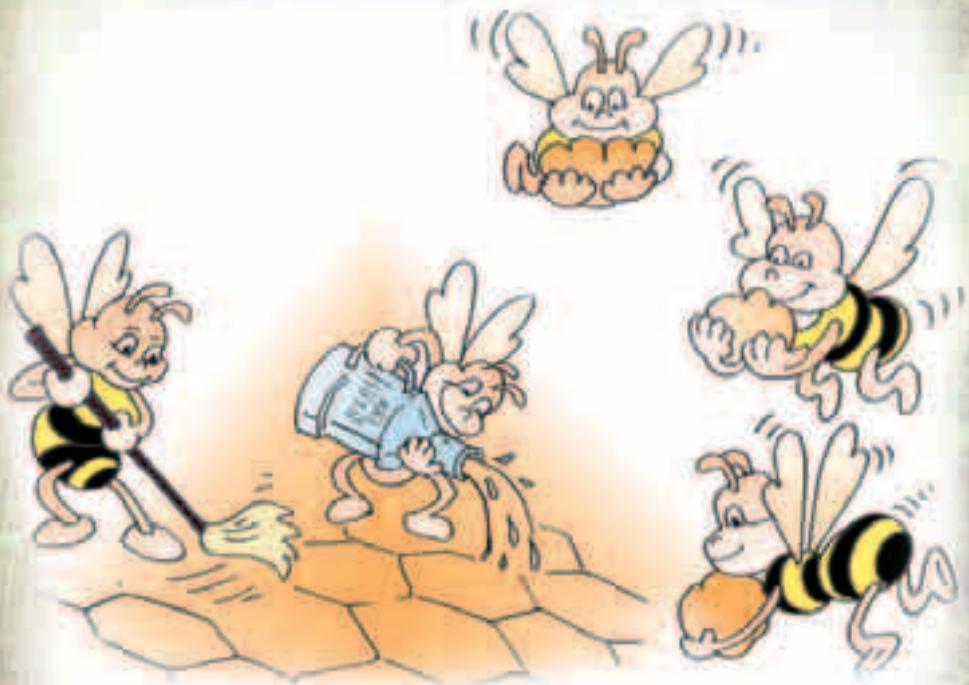
PČELA: Ako želiš, ja bih da ti se predstavim, da ti ukratko ispričam o sebi ono što ti možda ne znaš o nama, pčelama. Ja sam pčela radilica. Zajedno sa hiljadama svojih prijatelja, živim u udubljenjima ovih drveća koje vidiš okolo.

NEDIM: Kako ti imaš mnogo prijatelja! Dobro, a šta ti i tvoji prijatelji radite čitav dan?

PČELA: Čistimo košnicu u kojoj živimo, skupljamo hrana vani i donosimo je u košnicu, proizvodimo pčelinje mlijeko, brinemo se o temperaturi i sigurnosti košnice...

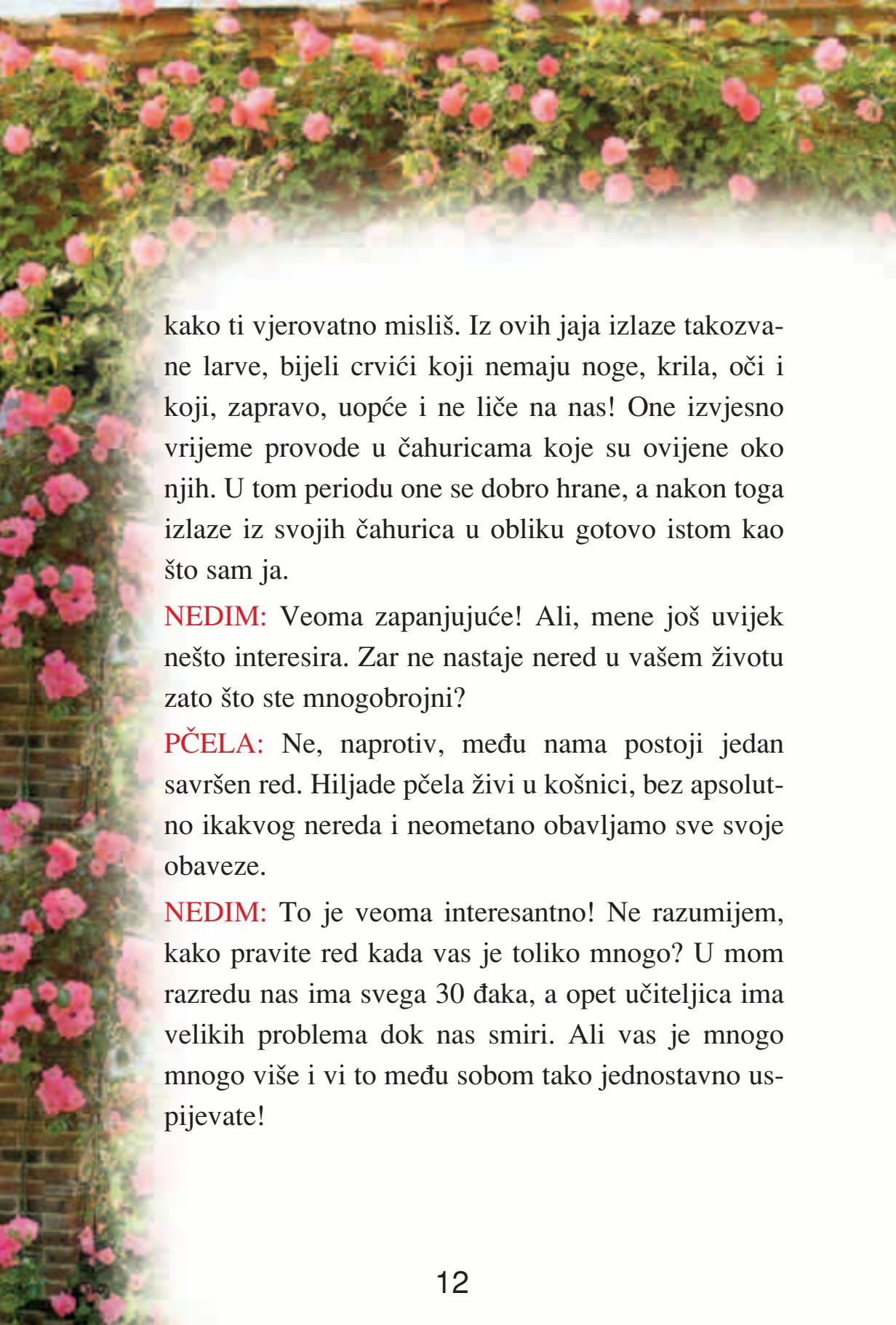
PČELE u košnici obavljaju različite poslove. Neke skupljaju hrani, neke čiste košnicu, a neke proizvode med.

NEDIM: Dobro, a zar se nikako ne umarate od tolikog posla?

PČELA: Ne. Mi, pčele radilice, veoma lijepo među sobom vršimo raspodjelu poslova i zaduženja. Zbog toga se nikako ne umaramo. Naprimjer, moj sadašnji posao je gradnja saća u koja ćemo pohranjivati med...

NEDIM: Ima nešto što me je uvijek zanimalo u vezi pčela; kako vi dolazite na svijet?

PČELA: Možda si već ranije čuo; u svakom pčelinjem gnijezdu postoji pčela zvana matica. Ona u određeno vrijeme polaže jaja. Ali, iz jaja odmah ne izlazimo mi,

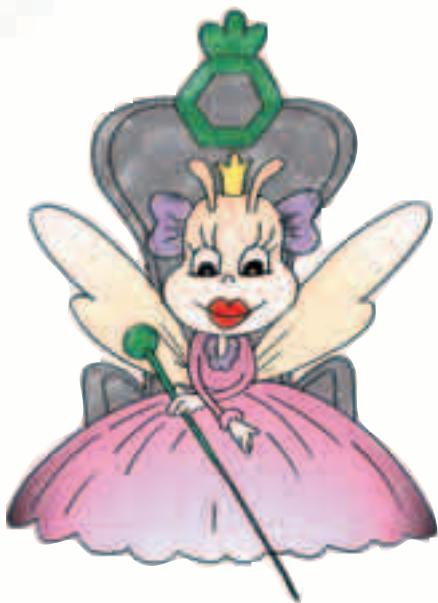

kako ti vjerovatno misliš. Iz ovih jaja izlaze takozvane larve, bijeli crvići koji nemaju noge, krila, oči i koji, zapravo, uopće i ne liče na nas! One izvjesno vrijeme provode u čahuricama koje su ovijene oko njih. U tom periodu one se dobro hrane, a nakon toga izlaze iz svojih čahurica u obliku gotovo istom kao što sam ja.

NEDIM: Veoma zapanjujuće! Ali, mene još uvijek nešto interesira. Zar ne nastaje nered u vašem životu zato što ste mnogobrojni?

PČELA: Ne, naprotiv, među nama postoji jedan savršen red. Hiljade pčela živi u košnici, bez apsolutno ikakvog nereda i neometano obavljamo sve svoje obaveze.

NEDIM: To je veoma interesantno! Ne razumijem, kako pravite red kada vas je toliko mnogo? U mom razredu nas ima svega 30 đaka, a opet učiteljica ima velikih problema dok nas smiri. Ali vas je mnogo mnogo više i vi to među sobom tako jednostavno uspijivate!

Jaja, koja matica polaže u saća, prvobitno liče na crviće koje možete vidjeti na slikama dolje. Ove larve se vremenom razviju i dobiju poznati oblik pčele. Na najdonjoj slici se vide pčele radilice okupljene oko matice.

PČELA: To što si zbumen je sasvim normalno. Pošto, i prije su ljudi bili zbumeni ovim činjenicama.

Čuo sam čak da su vaši naučnici tražili odgovore na pitanja poput toga kako osiguravamo ovaj red, prema čemu određujemo svoja zaduže-nja, kako mi skladno i neometano radimo, a tako smo mnogo-brojni. Ukratko ti mogu dati sljedeći odgovor na tvoje pitanje: Svi mi imamo određene zadatke; marljivo ih ispunjavamo i uvijek nastojimo da se red ne poremeti.

Dok sam sa velikom pažnjom i interesovanjem pratio ono što mi priča pčela radilica, čuo sam kako me mama traži: "Nedime, Nedime, gdje si?" Došlo je dakle vrijeme rastanka.

NEDIM: Mama me zove. Izgleda da će morati ići. Veoma mi je drago što smo se upoznali. Hvala ti, pčelice, na svemu što si mi ispričala.

PČELA: I meni je također drago što smo se upoznali. Možda se opet nekada sretnemo. Šta misliš o tome da se sljedeće sedmice sastanemo na istom mjestu? Mogla bih te, ako želiš, odvesti do naše košnice i pokazati ti sače u kojemu pravimo med.

NEDIM: Drago bi mi bilo. Naravno, ako mama i babo pristanu ponovo doći ovamo.

PČELA: Vidimo se, onda, sljedeće sedmice.

Na slici pored prikazane su pčele koje se medusobno hrane, a na desnoj slici (odmah ispod) vide se pčele koje poljeću iz košnice.

Na slici pored vide se radilice kako hrane larve. Na slici iznad vide se pčele koje su pustile roj na drvetu.

Odmah po povratku kući uzeo sam "Malu enciklopediju životinja" koju mi je babo poklonio na moj rođendan. Prelistao sam brzo stranice i došao do poglavlja o pčelama. Ono što mi je prvo zapelo za oko bila je slika male pčele. Osjetio sam da sam već poželio svoju malu drugaricu, svoju pčelicu...

Sa velikim interesiranjem počeo sam čitati ono što piše u vezi pčela. Ostao sam zapanjen pred onim što sam pročitao. Uopće nisam primijetio kako vrijeme prolazi. Mama je ušla u moju sobu, brinula se zašto se ne čujem i zašto tako dugo ne izlazim iz sobe. Sa velikim uzbudnjem sam joj počeo pričati o pčelama.

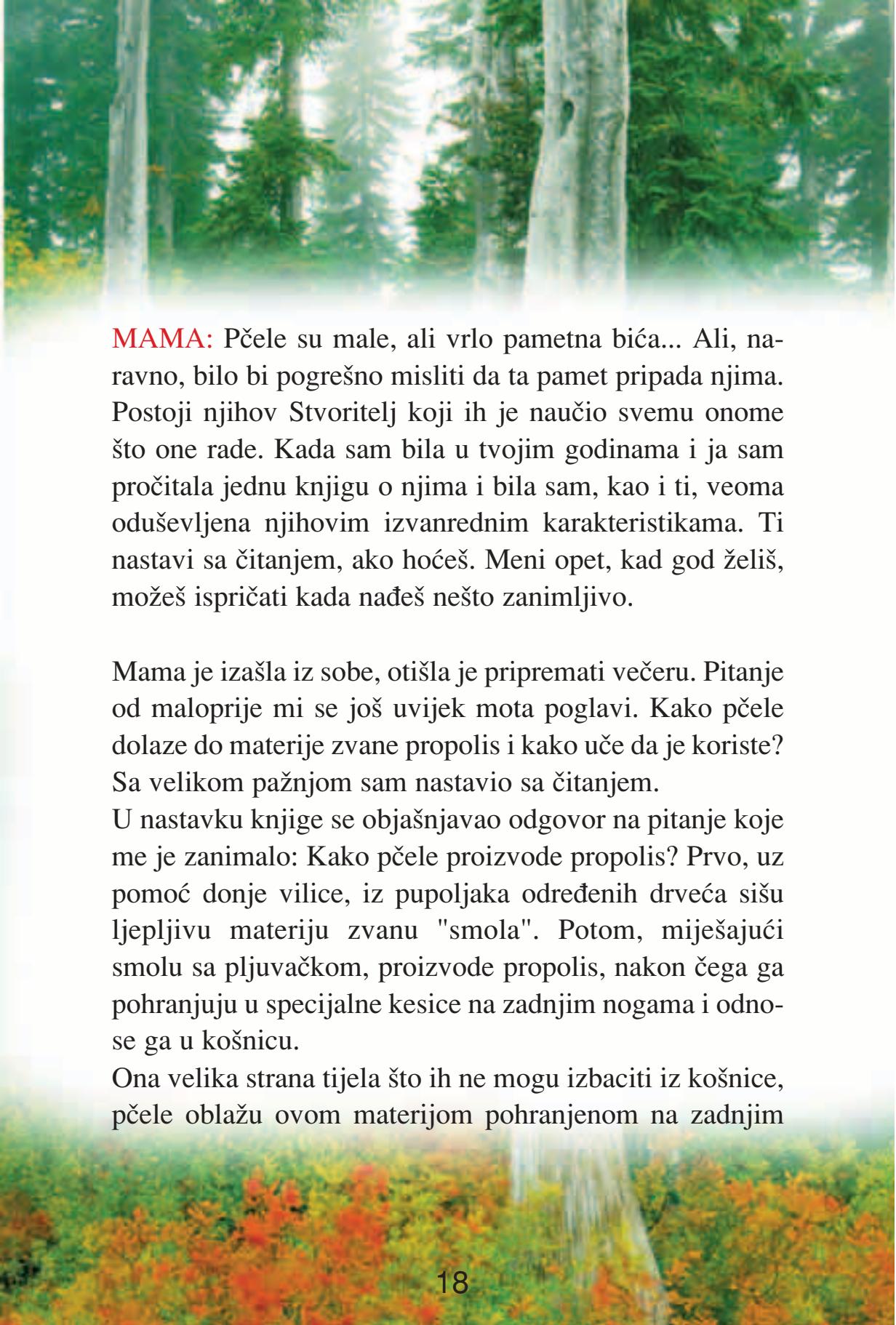
NEDIM: Mama, znaš li da pčele imaju savršene karakteristike koje je teško shvatiti? Da ti, naprimjer, ispričam ono što sam zadnje pročitao: vjerovatno znaš da se ženke brinu o čistoći košnice. Iz košnice izvlače i bacaju komadiće čahure iz koje je izašla pčela, pčele koje su umrle u košnici i slične strane materije koje su dospjеле u košnicu. Dobro, a znaš li šta rade sa velikim komadima koje ne mogu izbaciti vani? Da ne bi proizvelo bakterije i time ugrožavalo zdravlje pčela, one ga oblažu sa jednom materijom koja se zove "propolis". Najveća karakteristika ove hemijske materije, zvane propolis, je što ona ne prima bakterije... Ali, ovaaaj... A, znaš li ti, mama, kako pčele dolaze do ove materije? Dotle još nisam pročitao. Možda će ti kasnije objasniti i to.

Ne slič desno vide se pčele radilice koje, gurajući, iz košnice izbacuju stranu pčelu.

Lijevo se vide pčele radilice čija je dužnost da izbacuju mrtve pčele, larve i sve ono što bi moglo ugroziti zdravlje i sigurnost u košnici.

MAMA: Pčele su male, ali vrlo pametna bića... Ali, naravno, bilo bi pogrešno misliti da ta pamet pripada njima. Postoji njihov Stvoritelj koji ih je naučio svemu onome što one rade. Kada sam bila u tvojim godinama i ja sam pročitala jednu knjigu o njima i bila sam, kao i ti, veoma oduševljena njihovim izvanrednim karakteristikama. Ti nastavi sa čitanjem, ako hoćeš. Meni opet, kad god želiš, možeš ispričati kada nađeš nešto zanimljivo.

Mama je izašla iz sobe, otišla je pripremati večeru. Pitanje od maloprije mi se još uvijek mota poglavi. Kako pčele dolaze do materije zvane propolis i kako uče da je koriste? Sa velikom pažnjom sam nastavio sa čitanjem.

U nastavku knjige se objašnjavao odgovor na pitanje koje me je zanimalo: Kako pčele proizvode propolis? Prvo, uz pomoć donje vilice, iz pupoljaka određenih drveća sišu ljepljivu materiju zvanu "smola". Potom, miješajući smolu sa pljuvačkom, proizvode propolis, nakon čega ga pohranjuju u specijalne kesice na zadnjim nogama i odnose ga u košnicu.

Ona velika strana tijela što ih ne mogu izbaciti iz košnice, pčele oblažu ovom materijom pohranjenom na zadnjim

nogama. Tako one ova tijela dovode u položaj bezopasnih materija koje ne mogu primati bakterije.

Dobro, ali od koga su sve to pčele naučile? Kako znaju da mrtvo biće ili otpadna materija mogu štetiti živim bićima u košnici? To sam čak i ja nedavno naučio. To nisu podaci koje bi insekt mogao znati! Sve više me vukla znatiželja! Zar su pčele pametne kao i čovjek?

Knjigu uopće nisam ispuštao iz ruku. "Sasvim je očigledno da ima mnogo toga što ja ne znam o pčelama", pomislio sam. Još uvijek imam dosta pitanja u glavi na koja ne bih znao odgovoriti. Ali, znao sam da će odgovore naći, prije ili kasnije.

Na slikama se vide pčele kako iz popoljaka drveća sišu ljepljivu smolu, od koje će potom proizvoditi propolis.

U nastavku knjige govori se o tome kako pčele prave med. Od prije znam da pčele prave med i da zbog toga prave saće. Premda je proces njihovog nastanka jedan zaseban fenomen, ja ništa nisam znao o tome kako pčele prave saće.

Izgradnju, ili pletenje saća pčele započinju s vrha. I, od strane različitih pčela plete se prema dolje, i to sa 2-3 različita mjesta. Nije mi jasno kako saće može biti tako pravilno, a plete se sa različitih strana. A, osim toga, nemoguće je vidjeti mjesta spajanja ovih strana.

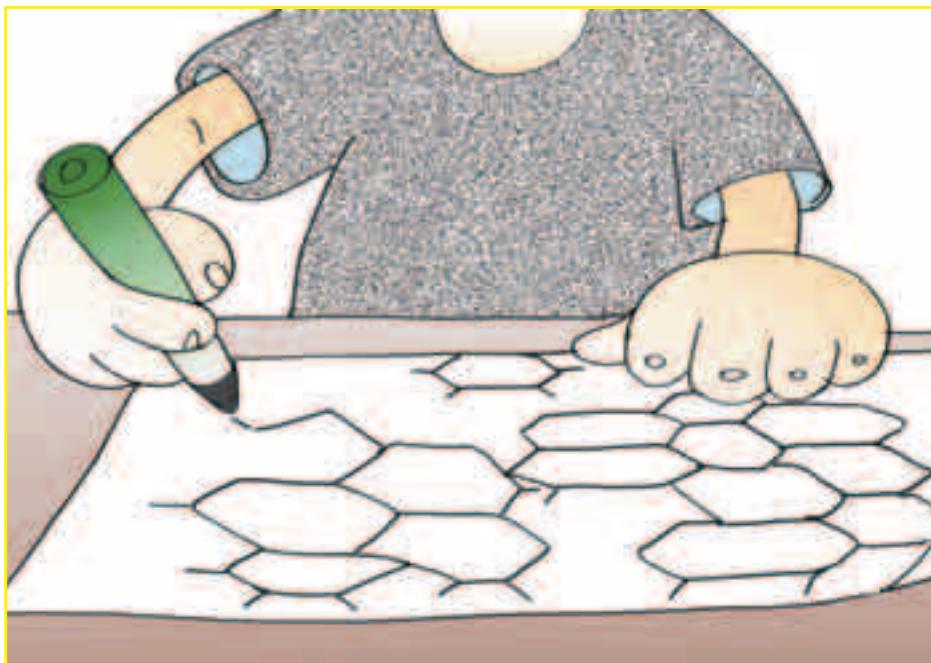
Mnogo puta video sam kako mama plete, ali pletenje je uvijek počinjala iz jedne tačke. "Kako bi džemper izgledao kada bi ga počela plesti sa tri različite strane?", pomislio sam. Rezultat vjerovatno ne bi bio baš dobar... U tom slučaju, pčele bi morale biti bića koja su ustanju praviti precizne proračune...

Uzeo sam olovku i jedan list iz bloka za crtanje. Sa nekoliko krajeva počeo sam crtati šestougaonike. I sve to nastojao sam napraviti bez ikakvih računanja i bez korištenja bilo kakvih sprava kao što su uglomjer, linijar.

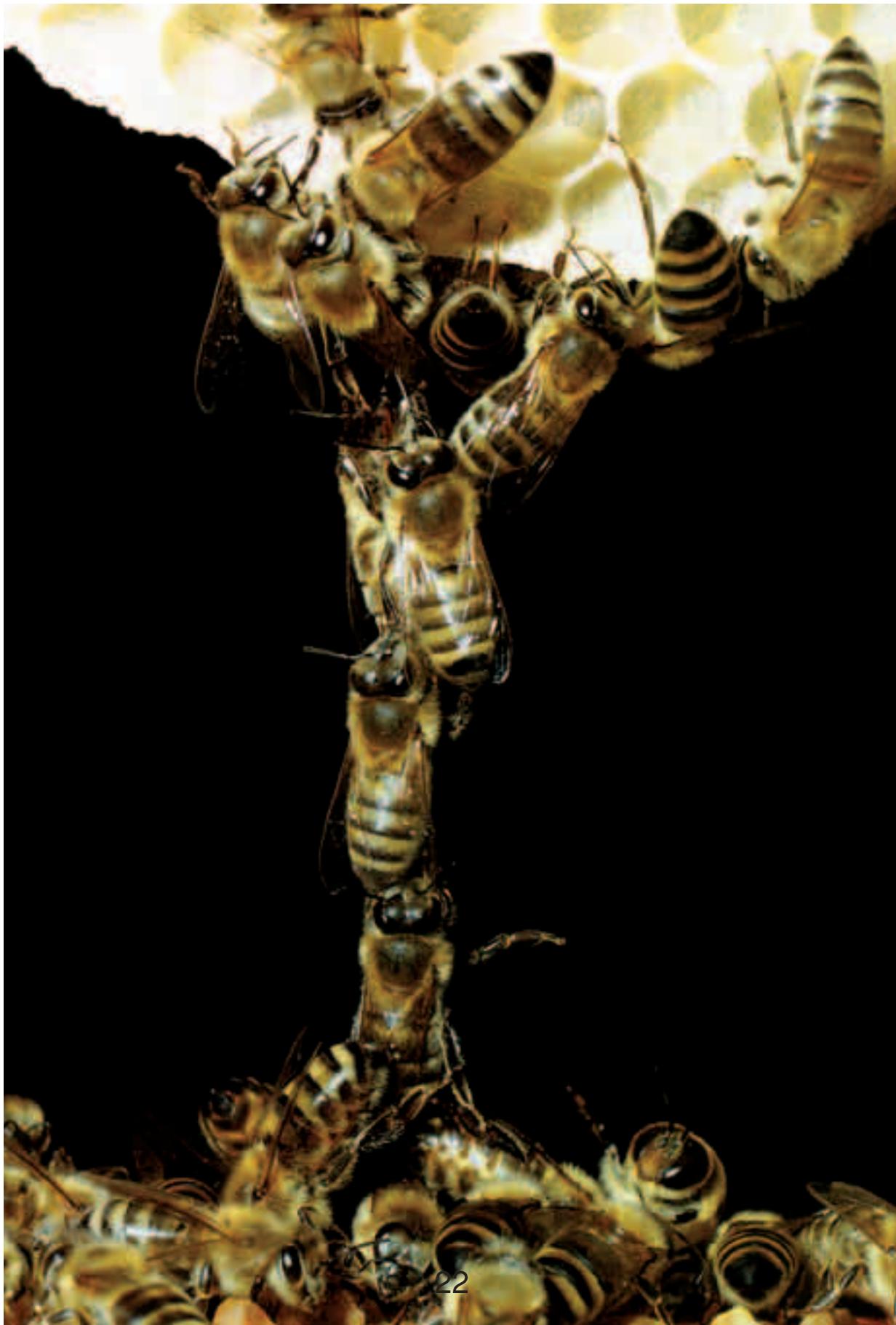

Ali, nakon kratkog vremena sam shvatio da je to nemoguće. Ali, kako to pčele uspijevaju? Kako one, čak bez i jedne greške, uspijevaju plesti šestougaona saća?

Nedim se trudi nacrtati ravnomjerne i besprijeckorne šestougaonike. Ali, bez sprave, kao što je linijar, nije mogao biti uspješan kao pčele. I vi to možete probati, kako biste se uvjерili da je to nemoguće.

Na saću, koje pčele pletu sa velikom preciznošću, nemoguće je vidjeti mjesto spajanja. Saće je u jednom komadu, kao da je proizvedeno od strane samo jednog pletača. Ovo je zaista zapanjujuće, pošto pčele pletenje saća počinju iz različitih krajeva i sa različitim čelijama, ili šestougaonicima.

Druga zanimljivost koja je najviše privukla moju pažnju jeste da svaka pčela, koja se naknadno uključi u pletenje saća, može odmah razumjeti u kojoj fazi se nalazi izgradnja i odmah krenuti sa te tačke. Dok pčele nastavljaju sa pletenjem saća sa različitih strana, sve pčele koje se kasnije pridruže pletenju počinju plesti iz sasvim drugih uglova. I umjesto da se pojavi veliki nered, nastaje jedan krajnje savršen sklop.

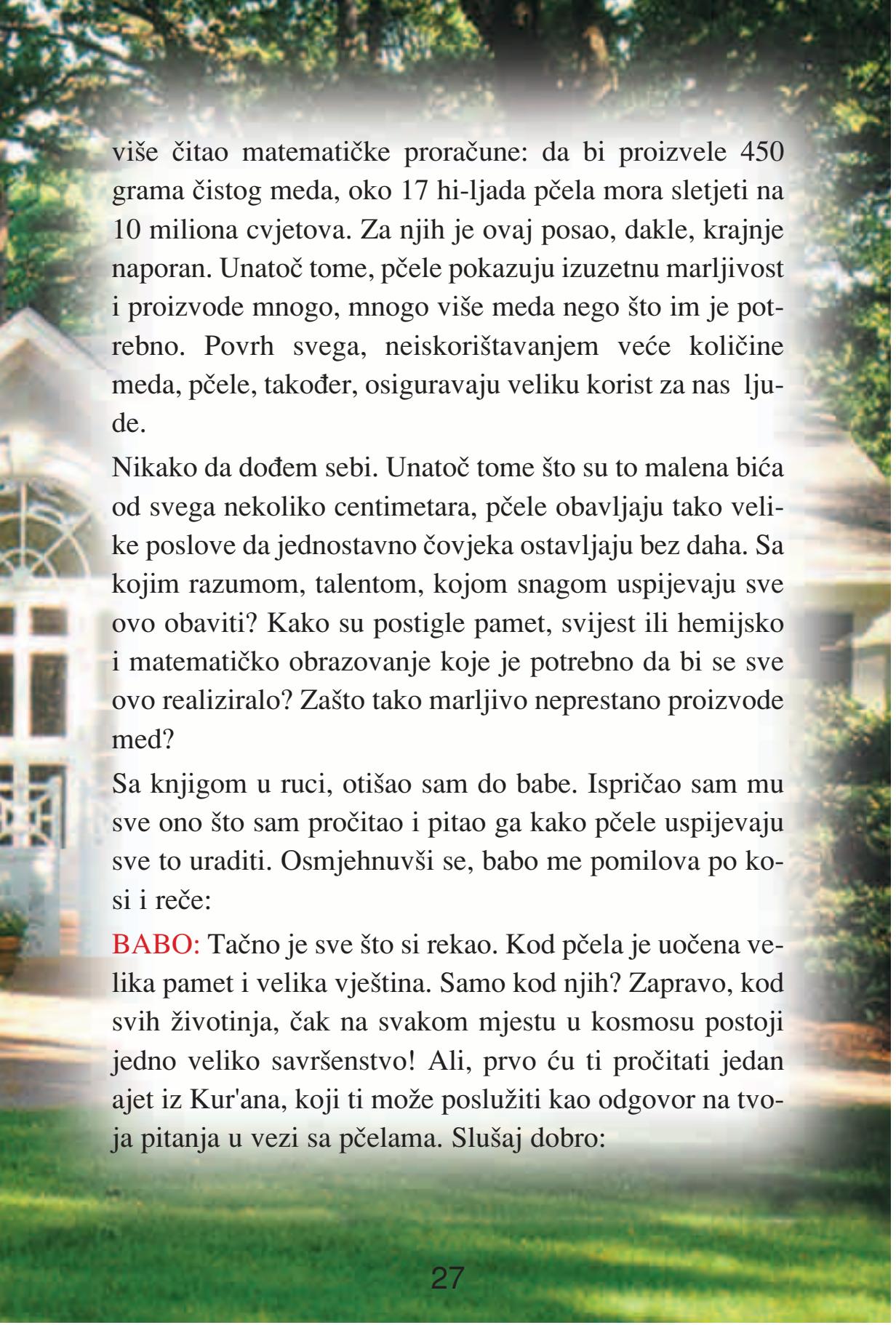
U enciklopediji se također govori i o tehnikama koje pčele koriste prilikom proizvodnje meda, a savršenstvo, koje je i tu vidljivo, također me je zapanjilo. Osjećao sam se veoma uzbudjenim. Prema onome što sam pročitao, osnovni sastojak meda je nektarin koji pčele prikupljaju iz cvijetnih i voćnih pupoljaka. Nakon što ga prikupe, pčele nektar pretvaraju u med.

U knjizi se govorilo o još nečemu što je veoma bitno: proizvodnja meda zahtijeva veliki trud. Na primjer, da bi prikupile samo pola kilograma nektara, 900 pčela mora raditi cijeli jedan dan. Moja zapanjenost rasla je što sam

Osnovni materijal za med
pčele prikupljaju iz cvjetnih
i voćnih pupoljaka.

više čitao matematičke proračune: da bi proizvele 450 grama čistog meda, oko 17 hiljada pčela mora sletjeti na 10 miliona cvjetova. Za njih je ovaj posao, dakle, krajnje naporan. Unatoč tome, pčele pokazuju izuzetnu marljivost i proizvode mnogo, mnogo više meda nego što im je potrebno. Povrh svega, neiskorištavanjem veće količine meda, pčele, također, osiguravaju veliku korist za nas ljudе.

Nikako da dođem sebi. Unatoč tome što su to malena bićа od svega nekoliko centimetara, pčele obavljaju tako velike poslove da jednostavno čovjeka ostavlјaju bez daha. Sa kojim razumom, talentom, kojom snagom uspijevaju sve ovo obaviti? Kako su postigle pamet, svijest ili hemijsko i matematičko obrazovanje koje je potrebno da bi se sve ovo realiziralo? Zašto tako marljivo neprestano proizvode med?

Sa knjigom u ruci, otišao sam do babe. Ispričao sam mu sve ono što sam pročitao i pitao ga kako pčele uspijevaju sve to uraditi. Osmjehnuvši se, baba me pomilova po kosи i reče:

BABO: Tačno je sve što si rekao. Kod pčela je uočena velika pamet i velika vještina. Samo kod njih? Zapravo, kod svih životinja, čak na svakom mjestu u kosmosu postoji jedno veliko savršenstvo! Ali, prvo ću ti pročitati jedan ajet iz Kur'ana, koji ti može poslužiti kao odgovor na tvoja pitanja u vezi sa pčelama. Slušaj dobro:

Gospodar tvoj je pčelu nadahnuo: "Pravi sebi kuće u brdima i u dubovima i u onome što naprave ljudi.

**Zatim, hrani se svakovrsnim plodovima,
pa onda idi stazama Gospodara svoga, poslušno!"**
Iz utroba njihovih izlazi piće različitih boja koje
je lijek ljudima. To je, uistinu, dokaz za ljude koji
razmišljaju. (An-Nahl, 68-69)

NEDIM: Sada mi je mnogo jasnije, babo. Svi ovi savršeni postupci događaju se Allahovim nadahnućem. Allah, dž. š., veoma je milostiv prema nama, nadahnjuje pčele da proizvode med koji je koristan za nas. Otkrivanjem Allahovih blagodati, čovjeka obuzima veliko oduševljenje.

BABO: Kao kod istraživanja pčela, isto oduševljenje osjetit ćeš pred savršenstvom koje će se pred tobom pojaviti ako se detaljnije pozabaviš mravima ili komarcima, devama, pticama, ribama, cvijećem, drvećem, zvijezdama, morima, okeanima, ukratko: bilo čime iz prirode koja nas okružuje. Sve to upućuje nas na činjenicu da je svaki dio kosmosa prekriven jednom velikom umjetnošću. Ta umjetnost je umjetnost Allaha, dž. š., Onoga koji je stvorio tebe, mene, mamu, pčele, papagaje, zečeve, vjeverice, planete, kosmos, Sunce, Mjesec, dakle Stvoritelja svega. Allah, dž. š., vlasnik je svega. Sve nastaje Njegovim znan-

jem i dozvolom. On je, također, Onaj koji je stvorio i pčele. Svi njihovi postupci su sa Allahovom dozvolom. Pamet, koju vidimo kod njih, samo je odraz Allahove beskonačne pameti. Ako ovako budeš posmatrao sve okolo, odmah ćeš vidjeti sa koliko mnogo fenomena smo okruženi. Tačno je ono što babo kaže. Nesumnjivo je da razum, koji se oslikava u svemu onome što nas okružuje, posjeduje svog uzvišenog i savršenog vlasnika. "To svemoćno i uzvišeno Biće nesumnjivo je Allah, dž. š., Tvorac svega", pomislio sam. Našao sam i odgovore na sva pitanja koja su mi se vrzmala po glavi. Pčele nisu ispoljavale razum koji pripada njima. A nije ni moguće da one posjeduju takav razum. One postupaju u skladu sa nadahnućem svoga Stvoritelja, Allaha, dž. š., i zbog toga mogu

pokazati izvanrednu pamet koja nas ostavlja zapanjenim.

Svim svojim drugovima, rođacima, mami i babi, tokom cijele sedmice objašnjavao sam ono što sam naučio o pčelama. Na kraju, došao je vikend. Pitao sam babu hoćemo li opet ići u šumu.

NEDIM: I ovog vikenda ćemo ići u šetnju šumom, je l' da, babo?

BABO: Zapravo, ovog vikenda nismo namjeravali, ali ako hoćeš možemo ići, zašto da ne!

Bio sam i veoma sretan, a i uzbudjen zbog toga što je baba pristao da idemo u šumu. Da li ću možda ponovo moći vidjeti pčelu što je pričala sa mnom?

A colorful illustration of a young boy with dark hair and freckles, wearing a pink shirt and blue overalls, sitting cross-legged on a forest floor. He is looking up at a group of cartoonish bees. One bee is prominently featured in the center, holding a small yellow flower. Other bees are scattered around, some flying and some on the ground. The background shows a lush green forest with sunlight filtering through the trees.

Kada smo stigli u šumu, moje uzbuđenje dosta se povećalo. Htio sam što prije otići na mjesto susreta sa pčelom. Počeo sam razgovor sa babom. Rekao sam mu da želim malo prošetati okolo. Odobrio mi je, ali pod uvjetom da ne ostajem duго. Otrčao sam do mjesta susreta. Moja prijateljica čekala me je tamo; sasvim je sigurno da je stigla mnogo prije.

NEDIM: Merhaba! Veoma sam srećan što se ponovo vidimo.

PČELA: I meni je veoma drago. Dobro došao! Hajde da održim obećanje, da ti pokažem saće.

NEDIM: Može. Znaš li da sam, inače, cijelu sedmicu proveo razmišljajući o vašim savršenim saćama? Sa nestrpljenjem očekujem da ih vidim.

Iz šupljina drveća, udaljenih nekoliko koraka ispred, dopiralo je strašno zujanje pčela. Naravno da tamo ne bih smio ići da nije moje prijateljice pored mene. Ali, moja mala prijateljica mi je rekla da mi se ništa loše neće desiti. Ja sam vjerovao svojoj prijateljici.

Unatoč tome što je, kada smo se sasvim primakli, iz šupljina dopiralo zujanje, ja sam se sjetio da tamo, zapravo, vlada veliki sklad. Pčele su jedne od najvrjednijih životinja i rade bez trena predaha, stalno proizvodeći ukusni med koji će biti od koristi ljudima. Moja mala prijateljica, pčela, dovede me sasvim blizu saća. To su tako precizno izgradile da je prosto nemoguće ne čuditi se kako su tako malena bića proizvela tako savršeni sklop.

Saće koje sam video bilo je načinjeno od veoma pravilnih šestougaonika. Protekle sedmice učiteljici sam rekao da imam nekoliko pitanja koja me zanimaju u vezi sa šestougaonicima. Ona mi je ukratko opisala šestougaonike. Ali, mene je zanimalo više od toga: kada pčele grade šestougaona saća šta moraju imati u vidu? Ovaj put sam pitao svoju malu prijateljicu. Ona

mi je rekla da će najbolji odgovor na to pitanje dati najs-tarija radilica, pčela učenjak. Potom je pozvala pčelu učenjaka, koja je na moje pitanje dala sljedeći odgovor:

PČELA UČENJAK: Kada pravimo šestougaona saća, mi pazimo na unutrašnje uglove čelija saća. Dakle, veoma dobro moramo proračunati unutrašnje uglove od kojih svaki iznosi po 120 stepeni. Pored toga, veoma je važan i ugao čelija u odnosu na zemlju. Ako sve drugo podesimo, a ovo zanemarimo, nesumnjivo je da će doći do greške u saću i da će se sav med, koji smo ponranili u saća, prosuti.

NEDIM: Meni je, zapravo, teško sve to shvatiti. Zato što je ova tema za mene veoma strana. Dobro, ali kako se do-gađa da vi sa lahkoćom vršite sve te proračune? Kako uspijevate pogoditi unutrašnje uglove čelije od 120 stepeni? Povrh svega, vi ne koristite nikakve pomoćne alate, a saća su tako savršena. Sjetih se kada sam ja pokušao crta-ti šestougaonike, i kada sam listove ispunio neuspjelim geometrijskim oblicima... Moje oduševljenje prema vama još više se povećalo.

PČELA UČENJAK: Nemoj prema nama osjećati oduševljenje. Mi to ne radimo samostalno. Sve su to sposobnosti kojima smo podučene od rođenja. Mi, dakle,

dolazimo na svijet podučene da možemo sve ovo obavljati. Mi se međusobno ne podučavamo tome.

NEDIM: Vi pokazujete savršenu pamet. Svi ljudi trebaju saznati o tome što vi radite. Ako dozvoljavate, htio bih vam postaviti nekoliko pitanja.

PČELA UČENJAK: Naravno...

Kada prave sače, pčele prave proračun uglova kao da su majstori ili inžinjeri. Sače koje one naprave jedno je inžinjersko čudo. Nesumnjivo je da same male pčele ne mogu vršiti ove proračune. Kao i sva druga živa bića u prirodi, i pčele se ponašaju prema nadahnuću koje dolazi od Allaha, dž. š.

NEDIM: Zašto saće pravite od šestougaonika?

PČELA UČENJAK: Razumijem: interesira te zašto saće pravimo od šestougaonika, a ne od pentagonika, četverougaonika, osmougaonika ili trougaonika... Kada bismo ih pravili u bilo kojem drugom obliku, pojavila bi se mjesta koja ne bismo mogli koristiti. Tako bismo mogli pohraniti manje meda, a i trošili bismo više voska za punjenje praznina. Zapravo, mogli bismo praviti i trougaonike i četverougaonike, ali među ovim oblicima šestougaonik je najpraktičniji. Unatoč tome što imaju istu zapreminu, mi utrošimo manje voska kada pravimo šestougaonike nego kada bismo pravili četverougaonike ili trougaonike. Dakle, mi najviše meda možemo pohraniti u šestougaona saća, a najmanje voska i trošimo kada pravimo saća tog oblika.

Nisam mogao povjerovati ušima! Simpatična mala pčela držala mi je čas matematike... Bilo je još mnogo toga što sam htio pitati i saznati. Međutim, postalo je veoma kasno. Zato sam se morao rastati od pčele učenjaka i sa svojom prijateljicom krenuti prema babi.

NEDIM: Znaš li da me je poznanstvo sa tobom i ostalim pčelama mnogo obogatilo. Očigledno, prije nisam bio svjestan ljepota koje su se nalazile oko mene, koje se čak nalaze ispred mog nosa. Vi ste mi pokazali da u cijelom svemiru, u svakom dijelu Zemlje postoji jedan savršen po-

redak. Nadam se da će ubuduće uvijek biti svjestan ovog savršenstva. Mnogo vam hvala.

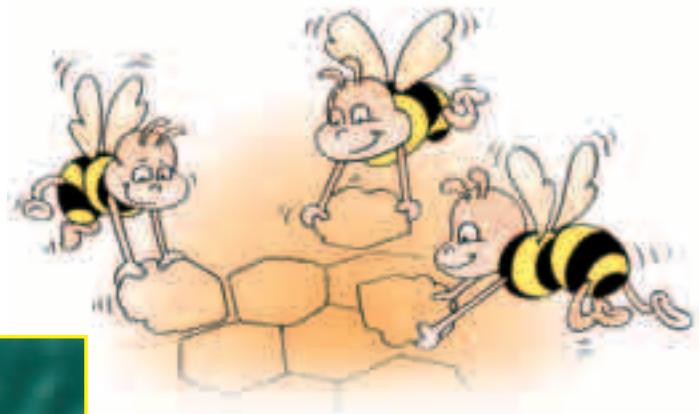
PČELA: Nema na čemu, moj mali prijatelju... Ne zaboravi, nijedno od ovih savršenstava ne pripada nama. Mi samo provodimo u djelo ono čemu smo podučene. Neka ti je sa srećom. Dok sam se rastajao sa pčelom, čuo sam babin glas kako odjekuje šumom. "Nedime!", dozivao me je.

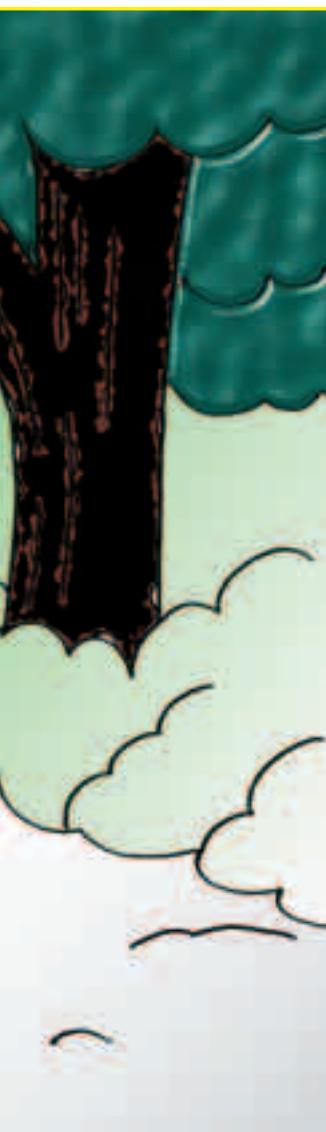
Na slikama se vide pčele kako sa cvijeća kupe materijal potreban za proizvodnju meda.

Prošlo je dosta vremena. Trčeći sam otišao do mame i babe. Stalno sam mislio na svoju malu prijateljicu i ono što mi je ispričala pčela učenjak. U trenutku kada sam sjedao u auto, ugledah leptira na autu. Na krilima je imao predivan sklad boja i simetriju. Odlučio sam prelistati svoju enciklopediju i saznati nešto više o ovom također

malom biću koje mi skrenu pažnju.
Beskonačno je mnogo ljepota koje je
stvorio Allah, dž. š. Znam da ima mnogo
toga što moram naučiti.

*Hvaljen neka si!,
rekoše oni, ‘Mi znamo
samo ono čemu si nas
Ti poučio; Ti si
Sveznajući i Mudri.’*
(El-Bekara, 32)